

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

Teie 19.06.2026 nr 2-5/26-01290,
RIIGIKOGU/26-0741/-2T

Meie 10.07.2026 nr 8-2/4861

Ettepanek Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks

Riigikogu korruptsioonivastane erikomisjon algatas Riigikogus 18.06.2026 eelnõu korruptsioonivastase seaduse (KVS) muutmiseks. Riigikogu juhatus määras eelnõu 974SE juhtivkomisjoniks põhiseaduskomisjoni.

Eelnõuga soovitakse täiendada korruptsioonivastase seaduse § 3 lõiget 1 uue punktiga 6, mille kohaselt ei tohiks ametiisik kuni ühe aasta jooksul pärast ametiseisundi lõppemist saada KVS § 7 lõike 1 punktide 2 ja 3 tähenduses seotud isikuks sellise juriidilise isikuga, kelle tegevust ta on viimase aasta jooksul avalikku ülesannet täites oluliselt mõjutanud, ega asuda selle juriidilise isiku juurde tööle töö- või teenuse osutamise lepinguga. Samuti täiendatakse KVS § 3 uue lõikega 1¹, mille kohaselt peaks riigi- või kohaliku omavalitsuse üksuse asutus, avalik-õiguslik juriidiline isik, nende asutatud sihtasutus ja konkurentsiseaduse tähenduses avalik ettevõtja kehtestama § 3 lõike 1 punktis 6 nimetatud ametiisikute loetelu ja nende suhtes piirangu kehtimise aja.

Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul ei nähtu eelnõust ega selle seletuskirjast sellist probleemi, mis vajaks kavandatud kujul lahendamist. Enne põhiõigusi piirava regulatsiooni kehtestamist peab olema selgelt põhjendatud, millist konkreetset probleemi kehtiv õigus ei võimalda lahendada ning miks on vaja just eelnõus pakutud ulatusega piirangut.

Eelnõus kavandatud regulatsioon ei ole piisavalt selge, täpne ega proportsionaalne ning suurendab riigisisest bürokraatiat. KVS-i ametiisiku mõiste võib hõlmata ka isikuid, kes täidavad avalikku ülesannet lühiajaliselt, kitsalt piiritletud ülesande raames või töö-, käsundus- või muu teenuse osutamise lepingu alusel. Seetõttu võib kuni üheaastane tööle asumise või seotud isikuks saamise piirang, mida pakub eelnõu, puudutada ka juhtumeid, kus isiku kokkupuude konkreetse juriidilise isikuga on olnud vähene või formaalne. Sellisel juhul võib piirang olla ebaproportsionaalne, kui seadus ei sätesta selgeid kriteeriume piirangu kohaldamise, kestuse ja põhjendatuse hindamiseks. Eesti kodanikul on õigus vabalt valida tegevusala, elukutset ja töökohta ning iga vastupidine piirang vajab väga põhjalikke analüüse ning läbi mõtlemist. Selle mõjud on inimesele ka majanduslikud ning neid tuleb ka arvestada sarnaselt erasektori konkurentsikeeluga.

Problemaatiline on ka see, et piirangu kohaldamise otsustus jäetakse suuresti asutuste ja organisatsioonide endi kujundada. Kui seadus ei anna piisavalt selgeid sisulisi ja menetluslikke kriteeriume, võib erinevates asutustes kujuneda erinev praktika – niiviisi koheldakse samalaadsetest tingimustes inimesi erinevalt. Samuti võib tekkida olukord, kus piirangut kas ei hakata praktikas üldse kohaldama või kohaldatakse seda liiga laialt, sealhulgas juhtudel, kus tegelik korruptsioonirisk puudub või on vähene.

Eelnõu ei lahenda ka piisavalt rakenduslikke küsimusi. Puudub selgus, kuidas piirangu kohaldamise vajadust hinnatakse, millal võib piirang olla lühem kui üks aasta, millal võib selle kohaldamata jätta, kas isikul on võimalus piirangut vaidlustada või taotleda erandit ning kas teatud juhtudel peaks piiranguga

kaasnema hüvitis või kompensatsioon. Ilma selliste tagatisteta võib regulatsioon hakata põhjendamatult takistama tööalast liikumist ning avaliku ja erasektori vahelist teadmiste ja kogemuste vahetust.

Näiteks võib liiga lai piirang muuta avalikule sektorile konsultatsiooni- ja eksperditeenuste osutamise keerulisemaks või kallimaks. Kui iga lühiajaline nõustamine või avaliku ülesande täitmises osalemine võib kaasa tuua hilisema töö- või teenuse osutamise piirangu, võivad eksperdid ja konsultandid avaliku sektori projektides osalemist vältida või arvestada selle riski teenuse maksumusse. See ei pruugi olla kooskõlas eelnõu eesmärgiga. Nii võib see ka tähendada, et haridusvaldkonna töötaja ei tohi minna erakooli õpetajaks või kultuurivaldkonna töötaja teatrisse või muuseumisse. Põhjendamatud piirangud pärssivad ka majanduskasvu.

Justiits- ja Digiministeerium ei toeta eelnõu 974 SE algatatud kujul.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Kätlin-Chris Kruusmaa 53830253
katlin.kruusmaa@justdigi.ee